

19.9.1916
M. Sely
Preputare
Ora Foa

Rolul voluntarilor de război la înfăptuirea
României Mari.

Dr. Jean Boury

~~Mi s-a încredințat să vădă misiunea~~ în calitate de voluntar de război, să arăt, în câteva cuvinte, rolul voluntarilor la înfăptuirea României Mari.

În memorabila zi de 15 August 1916, când goarna soldatului român și clopotele bisericilor dădeau alarma mobilizării, întreaga suflare românească dela un cap la altul al Tării, era cuprinsă de emoție.

Dar, mai mult decât toți, au fost profund impresionati acei tineri a căror vârstă nu era încă pentru încorporare.

Inflăcărați acești tineri animatori au părăsit căminurile lor dragi și cu avântul tinereții au alergat alături de frați și părinți, răspunzând la apelul Patriei, pentru întregirea României.

Mulți, foarte mulți dintre ei, au fost secerati de gloanțele dușmane pe câmpiile de onoare dela Cerna, dela Jiu, Dragoslave, Predeal, Robănești, Prunaru, Mărăști, Mărărești și Oituz, iar alții au căzut victime ale tifosului exantematic ori au murit din cauza asprimelor vieții de atunci.

Jertfa lor nu poate fi uitată niciodată, căci voluntarii războiului renunțau de bună voie la viață, numai din dragostea de a-și întregi Patria.

Dacă față de jertfa celor morți sau a luptătorilor deveniți invalizi nu pot fi găsite suficiente cuvinte de prea-mărire, ei având sarcina să lupte, jertfa copiilor voluntari cari nu aveau nici un fel de obligație, merită să i se aducă cele mai înalte cuvinte de laudă.

Vom pomeni câteva figuri eroice de voluntari și anume, mai întâi pe Theorghe Ciobănașul mort vitejește pentru Patrie la Tabla Buții.

Ciobănașul Gheorghe, era un tânăr chipeș, inteligent și plin de sănătate. Era ocupat cu oile lui cari pășteau lângă frontieră. Cunoscut de soldații unguri ce-i îngăduiau să-și adune oile rătăcite pe meleagurile lor, niciodată vreunul dintre aceștia nu s'ar fi gândit că Gheorghe ar putea iscodi în tabăra ungurească.

Fiind nevoie de un plan de atac precedat de anumite observațiuni la inamic, ciobănașul Gheorghe își ia sarcina să slujească Patria. Dă drumul oitelor, care, trecute pe teritoriul inamicului, îl silește să se apropie de pichetul unguresc cerând voie să-și adune oile.-

În acel timp el vede numărul soldaților unguri. Ajuns la cartierul românesc istorisește ce-a făcut ; și, după puțin timp, soldații români în frunte cu Gheorghe Ciobanul se reped în pichetul inamic capturând aproape o sută de dușmani. La stăruințele lui, Gheorghe este primit ca ostaș voluntar, însă, nu după mult timp, a fost răpus de un glonț dușman.

Alt exemplu de înflăcărat patriotism este eroul Frățilă Ion, care la 20 de ani, se înrolează ca voluntar, în Septembrie 1916, în regimentul 83 de infanterie.-

Se poartă vitejește în luptele crâncene din Valea Citzului în vara anului 1917 și este decorat cu "Virtutea Militară".

Tot atât de pilduitoare sunt și faptele de bravură ale voluntarului Stroja Paul din Brigada XV infanterie, decorat cu "Virtutea militară de război", pentru vitejia cu care a luptat în 1916.

S'a distins în mod deosebit în ziua de 8 Octombrie, când a cerut să ia parte la lupta de pe Muntele Vrâncean (la Citz) cu regimentul 13 infanterie.

Năpustindu-se la atac în fruntea mai multor zeci de infanteriști, a trădat după sine și alte subîmpărțiri vecine și a căzut apoi grav rănit în mijlocul luptătorilor săi. Nu mai puțin eroice au fost faptele voluntarului aviator Stăi-

peanu Gheorghe, pe pieptul căruia strălucea până acum 2 ani, "Legiunea de Onoare" franceză și Crucea ordinului "Mihai Viteazul".

Printre acei care în ceasul hotărâtor s'au prins voioși de steagurile Tării îngroșând rândurile mântuitoare ale liberatorilor, a fost și Mihail Plătăreanu.

Ce să mai zicem de eroul voluntar Gheorghe Donici, care în toate luptele a fost un neasemănat exemplu de ostaș.

În memorabila șarjă dela Bobănești la 10 Noembrie 1916, voluntarul Donici, mergând în fruntea escadronului alături de comandant, moare vitejește lângă el.

X

X

X

Trebue să amintesc cu pietate și numele unuia care, după părerea mea, a întrecut pe toți în fapte vitejești.

Este vorba de eroul voluntar de 3 ori, Turcanu Constantin supranumit "Penes Curcanul".

Soldatul voluntar Turcanu Constantin a fost înrolat în regimentul de Dorobanți Vaslui, în anul 1875 ; ia parte în războiul nostru cu Turcii. În luptele dela Grivița, la 7 Oct. 1877 este rănit de o lance în spate, după ce dăduse iureș prin dușmani.-

La 1 Iulie 1913 intră voluntar în Campania din Bulgaria, unde cu același curaj câștigă laurii victoriei.-

A treia oară, la 15 August 1916 intră iar voluntar în Regimentul 25 Vaslui.- Era de 62 de ani.-

X

X

X

Dacă voluntarii de războiu și-au dat sângele pentru întregirea Patriei, nu mai puțin au fost la înălțimea faptelor lor și femeile române. Cea mai strălucită și mai înaltă pildă este Majestatea Sa Regina Maria.

Din rândurile femeilor române, care au activat cu toată căldura sufletului lor la făurirea României-Mari, s'a desprins

o fecioară, eroina voluntară dela Jiu, Catalina Toderoiu. -

Ea a îmbrăcat haina militară, a încins cartușiera și a luat loc în linia I a regimentului 18 Gorj.

Eroina dela Jiu, mândria voluntarilor noștri din războiul pentru întregire, a căzut în fruntea plutonului său, lovită în inima-i generoasă de două gloanțe de mitralieră dușmană. -

X

X

X

Înălțați sufletește prin patriotismul și vitejia lor, voluntarii din războiul pentru întregirea neamului au ca scop să lucreze pentru consolidarea națională a țării ; să păstreze neștirbit patrimoniul național ; să respecte legile țării ; să strângă legăturile de camaraderie între foștii voluntari din războiul cel mare și să stea strajă neclintită în jurul Tronului, ^{Romanii,} asigurând pe ~~Majestatea Sa Regele Carol al II-lea de~~ ~~completul lor sentiment de sacrificiu și de nețăr-~~ ~~murita lor iubire pentru Dinastie și Patrie.~~ -

Jean Moruz

Voluntar de război
1916-1919.

2. XII. 1936 ora 7 d. am
Radio.

Conf. Dr. Jean Horuzi

Radio

Rolul voluntarilor de război la înlăturarea
României Mari.

Cu ocazia solemnităților ce au avut loc astăzi în Capitală și al căror obiect l'a format sfântirea drapelului "ASOCIAȚIEI VOLUNTARELOR DIN VECHIUL REGAT DIN RĂZBOIUL PENTRU ÎNTREGIREA NEAMULUI", decorarea lor cu medalia "Ferdinand I cu spade" și Congresul Asociației, mi s'a încredințat plăcuta misiune ca, în calitate de voluntar de război, să arăt, în câteva cuvinte, rolul nostru la înlăturarea României Mari. -

Voluntarilor

~~Orchestra~~

În memorabila zi de 15 August 1916, când goarna soldatului român și clopotele bisericilor dădeau alarma mobilizării, întreaga suflare românească dela un cap la altul al Țării, era cuprinsă de emoție.

Dar, ^{alei} mai mult decât toți, au fost profund impresionați acei tineri a căror vârstă nu era încă pentru incorporare.

Demnici, neastâmpărați, înflăcârați de un patriotism fără margini, acești ^{tineri} entuziaști animatori au părăsit căminurile lor dragi și cu avântul tinereții au alergat alături de frați și părinți, răspunzând la apelul Patriei, pentru desrobirea fraților noștri de peste Carpați *întregirea României*.

Plecați în Moldova și înrolați de bună voe în regimentele din județele lor de origină, ei și-au manifestat, prin acest act, dorința de a contribui, cu prețul vieții lor, la înlăturarea sfântului nostru ideal național.

Acești tineri au alergat sub cutele drapelurilor neprecupețind absolut nimic; au alergat, nu pentru recompense materiale căci nu putea exista posibilitatea unei evaluări a golurilor lăsate în familie, prin jertfa propriei lor ființe.-

Acele tinere vlăstare ale neamului românesc, aveau însă ca deviză : "Totul pentru Patrie, nimic pentru ele"

Mulți, foarte mulți dintre ^{ei} ~~noi~~, au fost secerăți de gloanțele dușmane pe câmpiile de onoare dela Cerna, dela Jiu, Dragoslave Predeal, Robănești, Prunaru, Mărăști, Mărășești și Oituz, iar alții au căzut victime ^{ale} tifosului exantematic ^{ori} sau au murit din cauza ~~condițiilor neprielnice de viață~~ ^{asprilor} ~~vietii de atunci~~.

Jertfa lor nu poate fi uitată niciodată, ~~jertfa lor nu poate fi descensiderată.~~

~~In timp ce, unii de o vârstă cu ei își petreceau tinerețea, caq' voluntarii războiului renunțau de bună voie la viață, numai din dragostea de a-și ^{întregi} apăra Patria, grav amenințată.~~

~~Analizată din punct de vedere psihologic, ^{lor} jertfa acestor copii merită subliniată: ea atinge sublimul.~~

Dacă față de jertfa celor morți sau ^{a luptătorilor} deveniți invalizi nu pot fi găsite (cuvinte suficiente) de prea-mărire, ei având ^{sarcina} obligația să lupte, jertfa copiilor voluntari ~~ce~~ ^{nu} aveau nici un fel de obligație și care totuși s'au pus la dispoziția Patriei ~~ce~~ ^{și} rându-i să dispună de viața lor în interesul ei suprem, unei astfel de jertfe merită să i se aducă cele mai ^{înalte} frumoase cuvinte de laudă, și să i se păstreze cea mai afectoasă dintre amintiri.

~~Prin măreția gestului de sacrificiu de care au fost capabili să dea dovadă, voluntarii de război aparțin falangei făuritorilor marelui Epopei a întregirii neamului.~~

~~Ce exemplu mai frumos de înalt patriotism pot da printre atâtea sute, decât acela al voluntarului creu ^{Vom pomeni câte va figuri eroice de voluntari} Gheorghe Ciobănașul mort vitejește pentru Patrie la Tabla Buții.~~

Ciobănașul Gheorghe, era un tânăr chipeș ^{inteligent} și plin de sănătate; ~~dotat cu o fină inteligență care niciodată n'a lipsit țărânului român, el era preocupat de viața și hrana oștelor pe care~~ ^{Era ocupat cu oile lui care pășteau} ~~le supraveghea lângă frontieră. Cunoscut de soldații unguri care~~ ^{înghesuau} îi ~~permiteau~~ să-și adune oile rătăcite pe meleagurile lor, ~~nici~~ ^{vreunul} odată ~~niciunul~~ dintre aceștia nu se ^{săr fi} gândea că Gheorghe ar putea

~~iscoli face spionaj în tabăra acestora.~~ ^{lor} ~~ungureasca~~

Fiind nevoie de un plan de atac precedat de anumite observa-

și iuni la inamic, ciobănașul Gheorghe își ia sarcina să ^{slujească} ~~servească~~ Patria. Dă drumul oițelor, care, trecute pe teritoriul inamicului, îl ^{silente} obligă să se apropie de pichetul unguresc cerând voce să-și adune oile.-

In acel ^{timp} moment el ^{vede} observă numărul soldaților unguri. Ajuns la cartierul românesc ^{istoriseste ce-a făcut} ~~descrie descoperirea făcută;~~ și, după puțin timp, soldații români în frunte cu Gheorghe ^{ciobanul} (se reped în pichetul inamic capturând aproape o sută de dușmani. La stăruințele ~~sale~~, Gheorghe ~~este~~ primit ca ostaș voluntar, însă, nu după mult timp, a fost răpus de un glonț dușman, și ~~prăbușindu-se, abia a mai avut puterea să arunce o ultimă privire scântietoare din mării și frumoșii lui ochi, la camarazii săi de lupte și de suferințe.-~~

~~Al~~ ^{Al} exemplu ~~mai frumos de înalt și~~ inflăcărat patriotism poate exista, decât acela al ^{e/ eroul} Voluntarului Frățilă Ion, care la vârsta de 20 ani, când ~~țara, în vâetul disperării, chema la datorie pe fii ei, se înrolează ca voluntar, în Septembrie 1916, în regimentul 83 infanterie.-~~

~~Se poartă vitejește~~ ^{Se poartă vitejește} In luptele crâncene din Valea Oituzului în vara anului 1917 la Coșna, voluntarul Frățilă Ion se poartă vitejește în zilele ~~de la 29 Iulie - 6 August, făcând cu camarazii săi zid de oțel inamicului, oprindu-l de a mai putea pătrunde în Moldova, pentru care fapt este~~ ^{și e} decorat cu "Virtutea Militară",

Tot atât de ^{Pledoare} ~~eroice~~ sunt și ^{faptele} ~~actele~~ de bravură ale voluntarului Stroja Raul din Brigada XV infanterie, decorat cu "Virtutea militară de război", pentru ~~dragostea de țară și~~ pentru vitejia cu care a luptat în 1916.-

S'a distins în mod deosebit în ziua de 8 Octombrie, când a cerut să ia parte la lupta de pe Muntele Vrânceanu (la Oituz) cu regimentul 13 infanterie.-

Năpustindu-se la atac în fruntea mai multor zeci de infanteriști, a ^{fără} antrenat după sine și alte subîmpărțiri vecine și a căzut apoi grav rănit în mijlocul luptătorilor săi. Nu mai

puțin eroice au fost faptele voluntarului aviator Stâlpeanu Gheorghe, pe pieptul căruia strălucea până acum 2 ani, "Legiunea de Onoare" franceză și Crucea ordinului "Mihai Viteazu".

Printre acei care in ceasul hotărâtor s'au prins voioși de steagurile Tării îngroșând rândurile mântuitoare ale liberatorilor, ~~printre acei voluntari care cu un patriotism curat și într'un elan de neuitat au sfredelit cu vârf de baionete defileurile Carpaților,~~ a fost și

Mihail Plătăreanu.

Rămas suferind din război la 17 ani, el suporta chinurile rănilor sale încă sângerânde, le suporta cu drag și cu același cald și sfânt entuziasm care-l dusesese pe câmpiile de bătălie, pentru întregirea Patriei sale iubite.-

C e să mai zicem de eroul voluntar Gheorghe Donici, ^{care} in toate luptele a fost ^{O neasămanta pilda} ~~un exemplu viu in~~ îndeplinirea cu devotament a datoriei.- ~~de ostas~~ (de ostas.)

In memorabila șarjă dela Robănești la 10 Noembrie 1916, voluntarul Donici, mergând in fruntea escadronului alături de comandant, moare vitejește lângă el. ~~Brevul din 1877 se stinge ca un viteaz in 1916 tot in mires de pulbere și in șuer de gloante așa cum le plac vitejilor să moară, cu fața la dușman.-~~

x

x

x

~~N'ăși putea să inchei acest sumar tablou al câtorva numai din vitejii voluntari români din război, fără să amintesc cu ^{Pietate și} ~~smerenie~~ numele unuia care, după părerea mea, a întrecut pe toți in fapte vitejești.-~~

Este vorba de eroul voluntar de 3 ori, Turcanu Constantin supranumit ~~eroul~~ legendar "Peneș Curcanul" care a inspirat ~~peezia aceea patriotică a Bardului dela Mircești și care ne răselește sublime amintiri.-~~

Soldatul voluntar Turcanu Constantin a fost înrolat in regimentul de Dorobanți Vaslui, in anul 1875; ia parte in războiul nostru cu Turcii. In luptele dela Grivița, la 7 Oct.1877

este rănit de o lance în spate, după ce ~~cu un curaj și cu un avânt~~
~~care electriza pe ostași, dăduse iureș în~~ ^{prin} dușmani.-

La 1 Iulie 1913 intră voluntar în Campania din Bulgaria,
unde cu același curaj ~~caracteristic~~ câștigă laurii victoriei.-

Pentru ~~la~~ ^A treia oară, la 15 August 1916 intră iar voluntar
~~de data aceasta la 62 ani~~, în Regimentul 25 Vaslui.- *Era de 62 de ani*

x

x x

~~Dar~~ Dacă voluntarii de războiu și-au dat din belșug sângele
lor ~~nevinovat~~ pentru întregirea Patriei, nu mai puțin au fost la
înălțimea ~~marei și sublimei~~ ^{faptelor lor și} lor chemări, femeile române, în ceasu-
rile atât de grele, trăite de Neam.- *Cea mai strălucită și mai înaltă pildă*

~~Având exemplul primei femei a Neamului, exemplul~~ ^l ~~Majestății~~
~~Sa~~ Regina Maria, ~~femeile române se întreceau în îngrijirea ră-~~
~~niților, în alinarea suferințelor.-~~

~~Un cuvânt de îmbărbătare înălța sufletul, un pansament~~
~~aplicat cu îngrijire vindeca o rană, reda frontului o armă.-~~

Din rândurile femeilor române, care au activat cu toată
căldura sufletului lor la făurirea României - Mari, s'a desprins
o fecioară, eroina voluntară dela Jiu, Catalina Toderoiu.- *Ea a*

~~Când Patria era în pericol, Catalina Toderoiu~~ ^a ~~îmbracă~~ ^{a luat} haina
militară, ~~incinge~~ ^a cartușiera și ~~se~~ ^a ~~în~~ loc în linia I a regimentului
18 Gorj, ~~în rândurile luptătorilor.-~~

Eroina dela Jiu, mândria voluntarilor noștri din războiul
^{pentru} ~~col~~ ^{întregire} sfânt, a căzut în fruntea plutonului său, lovită în inima-i
generoasă de două gloanțe de mitralieră dușmană.-

~~Exemplu rar~~ - spune ordinul de zi dat regimentului Lupeni -
al unui eroism și entuziasm, unit cu cea mai strălucitoare energie
Eroina de la Jiu și-a dat jertfa supremă, lipsită de orice trufie,
de orice ambiție deșartă, numai din dragostea de a apăra pământul
tării noastre, cotropit de dușman.-

Așa au înțeles luptătorii voluntari să-și facă datoria
la postul de înaltă onoare și de grea răspundere unde s'au așezat
de bună voe.-

Numai așa au înțeles rolul lor în războiul pentru în-
căptuirea României Mari.-

Inălțați sufletește ~~în proprii ochi prin măreția gestu-~~
~~sui de sacrificiu ce au fost capabili să dovedească și având~~
~~conștiința împăcată a unei datorii împlinite din belșug și~~
~~incununată cu florile izbânzii unei Patrii greu încercată, vo-~~

vo ~~luntarii din războiul pentru întregirea neamului~~ ^{organizată într-o} ~~de scop să~~

lucraze pentru consolidarea națională a Tării; să păstreze ne-
știrbit patrimoniul național; să respecte legile țării; să
strângă legăturile de camaraderie între foștii voluntari din
războiul cel mare și să stea strajă neclintită în jurul Tronului

României ~~asigurând pe Majestatea Sa Regele Carol al II-lea de complectul~~
~~lor sentiment de sacrificiu și de nețărmurita lor iubire pentru~~
~~Dinastie și Patrie.-~~

Jean Voruză